

Maand update

Monitoring van de werkgelegenheid en de sociale bescherming in België

05/03/2024

Working Group Social Impact Crises

.be

FEDRIS

KSZ
BCSS

STATBEL

RVA.be
ONEM.be

HZIV

INHOUD

Maandupdate	
Achtergrond.....	3
Vooraf.....	3
Belangrijkste Updates	4
Economische projecties.....	4
Inflatie	5
Arbeidsmarktindicatoren	5
Zelfstandigen	7
Oekraïense vluchtelingen.....	7
Armoede en maatschappelijke integratie	8
Armoede.....	8
Maatschappelijke Integratie.....	9
Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit.....	9

Vooraf

Onder de naam 'Working Group Social Impact Covid-19 (WG SIC)' startte in april 2020, op initiatief van de federale crisiscel ECOSOC, een reeks federale instellingen een monitoring van de sociale en tewerkstellingsimpacts van de COVID pandemie. Doelstelling was om een zo actueel en zo volledig mogelijk beeld te bieden van de ontwikkelingen op deze domeinen. Deze monitoring werd verdergezet in 2021 en 2022, waarbij ook de impact van de Oekraïne crisis en de energiecrisis werd opgevolgd. Gelet op het belang van een actueel beeld van de evolutie van de sociale situatie, ook buiten een acute crisisperiode, wordt de monitoring verdergezet, onder de nieuwe naam van de werkgroep 'Working Group Social Impact Crises' (WG SIC).

De resultaten van de monitoring worden verwerkt in een nota. Deze nota was een levend document dat werd aangepast naarmate er nieuwe en aanvullende cijfers beschikbaar kwamen. De nota werd enkele keren herwerkt om hem aan te passen aan de evoluerende (COVID-)situatie. De 'oude' nota's blijven echter beschikbaar en relevant als overzicht van de periode 2020-2022 en zijn beschikbaar op de webpagina van de WG SIC¹.

Met het oog op een toegankelijker en permanentere vorm van rapportering, is er beslist om de rapporteringsvorm binnen de WG SIC opnieuw te herwerken. De focus blijft evenwel liggen op het samenbrengen van zo recent mogelijke gegevens met het oog op het aanbieden van een zo actueel mogelijk beeld van de tewerkstellings- en sociale situatie.

Maandelijks worden de cijfers geactualiseerd in het [dashboard](#). Daarnaast stelt de werkgroep elke maand een bijbehorende, [beknopte nota](#) op die de belangrijkste evoluties op basis van deze cijfers samenvat. Elk [kwartaal](#) stelt de werkgroep een [uitgebreidere nota](#) samen die een gedetailleerder overzicht geeft van de tewerkstellings- en sociale situatie in België.

¹ <https://socialsecurity.belgium.be/nl/sociaal-beleid-mee-vorm-geven/sociale-impact-covid-19>

Belangrijkste Updates

Economische projecties

De **Economic Outlook** van de OESO² raamt dat de economische groei in de *eurozone* 0,6% bedraagt in 2024 en opnieuw licht zal aantrekken tot 1,3% in 2025. In 2023 bedroeg de inflatie in de eurozone 5,4%. De inflatie zou vervolgens in 2024 en 2025 opnieuw afnemen respectievelijk tot 2,6% en 2,2%.

De Europese Commissie past haar verwachtingen in haar **Economic Winter Forecast**³ op vlak van economische groei en inflatie naar beneden aan ten opzichte van haar vorige Autumn forecast. De economische groei in 2023 zou nu slechts 0,5% bedragen in zowel de EU als de eurozone. Verder wordt er een groei verwacht van 0,9% voor de EU en 0,8% voor de eurozone voor 2024. In 2025 zal de economische activiteit naar verwachting verder toenemen met 1,7% in de EU en 1,5% in de eurozone. Daarnaast zal de inflatie in de EU dalen van 6,3% in 2023 tot 3,0% in 2024 en 2,5% in 2025. In het eurogebied zal de inflatie naar verwachting afnemen van 5,4% in 2023 tot 2,7% in 2024 en 2,2% in 2025.

Voor *België* raamt de Europese Commissie een bescheiden maar stabiele economische groei van 1,5% in 2023, 1,4% in 2024 en 1,5% in 2025. De inflatie zal in België naar verwachting gelijk zijn aan 2,3% in 2023, 3,5% in 2024 en 2,3% in 2025.

Daarnaast publiceerde het *Federaal Planbureau* (FPB) in februari 2024 haar **economische vooruitzichten**⁴. Op jaarbasis zou de *Belgische* economische groei in 2024 uitkomen op 1,4% ten opzichte van 1,5% in 2023. De jaren nadien zou de groei stabiliseren op 1,3% en 1,4% voor de periode 2025-2029. Daarnaast zou de inflatie in België voor 2024 naar verwachting 2,8% bedragen (t.o.v. 4,1% in 2023) en verder afkoelen tot 1,8% vanaf 2025. Tot slot zal de werkgelegenheid naar verwachting toenemen met ongeveer 253.000 personen tussen 2024 en 2029, wat resulteert in een stijging van de werkgelegenheidsgraad van 72,1% in 2023 tot 74,3% in 2029. Tot slot raamt het FPB dat het reële beschikbaar inkomen van de particuliere zal toenemen met 2,1% in 2024 (t.o.v. 3,6%) en vervolgens met 1,5% in 2025, 1,4% in 2026 en met 1,3% in de drie daaropvolgende jaren.

² <https://www.oecd.org/economic-outlook/february-2024/>

³ https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-forecast-and-surveys/economic-forecasts/winter-2024-economic-forecast-delayed-rebound-growth-amid-faster-easing-inflation_en

⁴ <https://www.plan.be/publications/publication-2458-nl-economische-begroting-2024-economische-vooruitzichten-2025-2029-van-februari-2024>

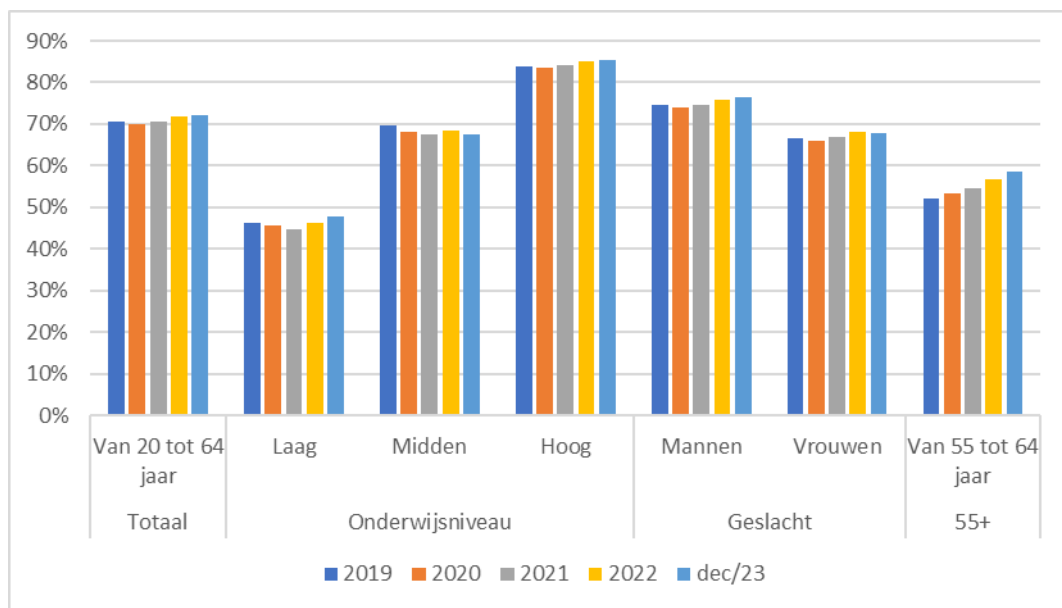
Inflatie

De *algemene inflatie* neemt opnieuw toe van 1,75% in januari 2024 tot 3,20% in februari 2024. Hoewel de inflatie voor *voeding* op een relatief hoog niveau blijft, daalt ze wel verder van 6,58% in januari tot 4,65% in februari. Daarnaast bedraagt de inflatie voor *'Huisvesting, water, elektriciteit, gas en andere brandstoffen'* in februari -0,18% ten opzichte van -10,01% de maand ervoor (Bron Statbel⁵).

Arbeidsmarktindicatoren

Volgens de EAK-maandcijfers (Bron: Statbel) voor december 2023 blijft de **werkzaamheidsgraad** vrijwel stabiel op 72,1% (72,3% in november). Onderliggend is er weliswaar een toename bij mannen en een daling bij vrouwen. Ook bij zowel kort- als langgeschoolden is er een stijging, terwijl de middengroep erop achteruitgaat. De IAB-**werkloosheidsgraad** blijft stabiel laag, op 5,4%.⁶ Het aandeel werkenden met een tweede job neemt verder toe, en komt op het niveau van januari en februari.

Grafiek 1. Werkgelegenheidsgraad (2019-2023)

Bron: *Enquête naar de Arbeidskrachten*, Statbel.

Noot: **Breuk** in de resultaten in 2021 omwille van de herziening van de vragenlijst en de wijziging van de IAB-definities van werkloosheid en werkgelegenheid.

*De maandcijfers zijn gebaseerd op een 12de van de steekproef en dus gevoeliger aan toevalsschommelingen.

⁵ [Consumptieprijsindex | Statbel \(fgov.be\)](https://statbel.fgov.be/nl/themas/datalab/maandelijke-cijfers-over-de-arbeidsmarkt)

⁶ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/datalab/maandelijke-cijfers-over-de-arbeidsmarkt> (De maandcijfers zijn gebaseerd op een 12de van de steekproef en dus gevoeliger aan toevalsschommelingen)

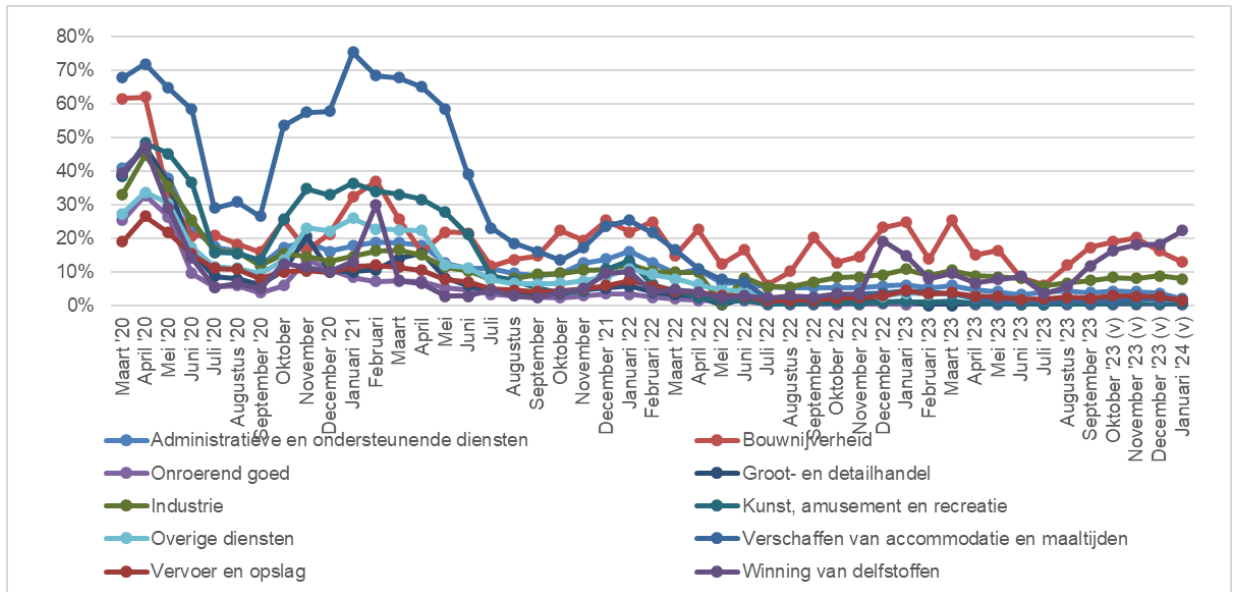
Het aantal **uitzendkrachten** (bron: RSZ) daalt sinds het derde kwartaal van 2022 en was in de eerste helft van 2023 iets meer dan 10% lager dan in dezelfde maanden een jaar eerder. Eind 2023 en begin 2024 blijft de uitzendarbeid bijna 10% onder het niveau van dezelfde periode in het voorgaande jaar. Het aantal **flexijobs** is daarentegen in het voorjaar van 2023 een 15% tot 20% hoger dan in het voorjaar 2022 (bij detailhandel en kappers zelfs 30% hoger). Tijdens de zomerperiode is het aantal flexijobs een 10 tot 15% hoger dan in 2022 (groter aanbod studenten), aan het einde van de zomer is de stijging opnieuw tussen de 15% en de 20%. In het najaar ligt de toename nog tussen de 10 en 15%. Ook begin 2024 ligt de toename rond de 10%. Het aantal **extra's** blijft onder het pre-coronaniveau (en is dus waarschijnlijk gedeeltelijk omgezet/vervangen door flexijobs). Het aantal flexijobs bij detailhandel/kappers is ten opzichte van 2022 met meer dan 30% toegenomen in 2023, maar begin 2024 is de toename ten opzichte van begin 2023 beperkter (tussen de 5 en 10%). Ook de cijfers voor **studentenarbeid** liggen begin 2023 tussen de 5% en 10% hoger dan in 2022. Mogelijk is dit een effect van het optrekken vanaf 01/01/2023 van het aantal uren dat in het stelsel van studentenarbeid mag gepresteerd worden van 475 naar 600 uren. De zomerpiek van 2023 is maar licht hoger dan die van 2022 (2 à 3%). Aan het einde van de zomerperiode daalt de inzet van studenten, maar de toename t.o.v. dezelfde periode van 2022 is terug groter (rond de 10%). Ook begin 2024 is er een toename van het aantal studenten ten opzichte van begin 2023 (ongeveer 6 à 7%).

Het saldo van instroom-uitstroom van de gewone tewerkstellingstypes (privésector, cijfers RSZ) lag in 2023 in de lijn van 2022, al is het cijfer iets minder positief. De maand september kent steeds een grotere instroom, maar deze is iets beperkter dan in 2022 en ook de laatste maanden van 2023 zijn minder positief dan die van 2022. De eerste maanden van 2024 liggen in de lijn van deze van 2023.

Samenvattend kunnen we vaststellen dat na de sterke groei van de arbeidsmarkt in 2022, de groei van de loontrekkende tewerkstelling in 2023 afgekoeld is.

Het aantal personen in tijdelijke werkloosheid blijft op pre-crisis niveau eind 2023 en begin 2024 (bron: RVA). Wanneer we kijken volgens motief, zien we dat vooral het slechte weer (extreme regen) in de herfst- en wintermaanden de basis vormt voor de toename. De tijdelijke werkloosheid om economische redenen nam verder af t.o.v. 2022. De sectoren bouw, industrie en winning van delfstoffen hebben de hoogste aandelen werknemers die ten minste één dag van de maand tijdelijk werkloos waren. Qua profiel zien we dat mannen, 50-plussers, kortgeschoolden en personen met een buitenlandse nationaliteit sterk oververtegenwoordigd zijn bij de tijdelijke werklozen. Van de personen die tijdelijk werkloos waren in juli en augustus 2023, is een iets groter aandeel werkloos drie maanden later dan dat het geval was bij de tijdelijke werklozen in 2021 en 2022.

Grafiek 2. Aandelen personen voor wie een betaling tijdelijke werkloosheid werd geregistreerd op het totaal werknemers per sector, voor de 10 sectoren met de hoogste aandelen (maart 2020 – januari 2024)

(v): voorlopige cijfers

Bron: RVA; Berekeningen: FOD WASO

Zelfstandigen

Het aantal **faillissementen onder zelfstandigen** neemt af van 235 in december 2023 tot 200 in januari 2024. Het niveau blijft echter op een relatief hoog niveau, het hoogste niveau voor januari in de afgelopen negen jaar. Algemeen blijft het aantal faillissementen onder zelfstandigen de laatste maanden op een relatief hoog niveau ten opzichte van voorgaande jaren. Het voorlopige aantal voor februari 2024 bedraagt 170 (Bron: Statbel).

Oekraïense vluchtelingen

In december 2023 ontvingen 927 personen uit Oekraïne een **attest tijdelijke bescherming** in België. In januari 2024 waren dit er meer, namelijk 1.218. In diezelfde maand werden er 29 personen met een attest tot tijdelijke bescherming signaleerd als niet-begeleide minderjarigen bij de dienst Voogdij. (Bron: DVZ⁷).

Het totaal aantal ingeschreven werkzoekend Oekraïners neemt opnieuw toe in januari 2024 ten opzichte van december 2023. In januari 2024 waren er 12.725 Oekraïners **ingeschreven als werkzoekende** (IWZ) in België, waarvan 8.269 als verplicht IWZ en 3.868 als vrijwillig IWZ. Ter vergelijking, in december 2023 waren er 12.646 Oekraïners ingeschreven als werkzoekende in België, waarvan 8.305 als verplicht IWZ en 3.767 als vrijwillig IWZ.

⁷ [Tijdelijke bescherming | IBZ](#)

Energieprijzen

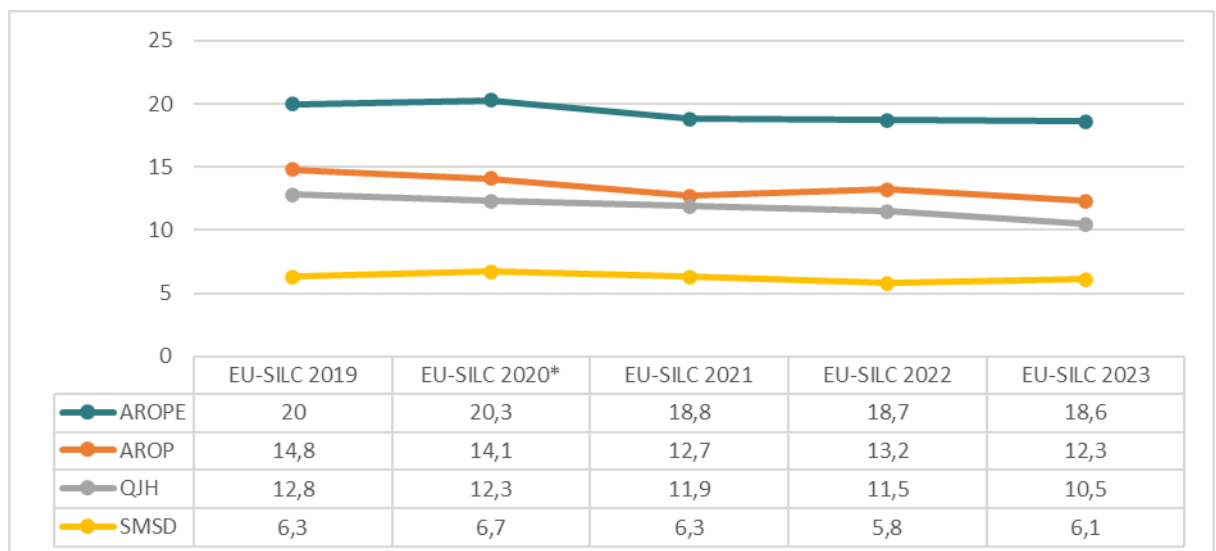
Simulatieberekeningen door de CREG, tonen dat de **gemiddelde jaarfactuur voor elektriciteit en aardgas** (commerciële prijs) overwegend stabiel blijft en slechts zeer licht afneemt tussen december 2023 en januari 2024: respectievelijk van 1.234,51 tot 1.221,68 euro en van 1.587,90 tot 1.561,33 euro. De **sociale tarieven** daarentegen laten een iets grotere toename zien: het sociaal tarief voor elektriciteit neemt toe van 755,76 euro in december 2023 tot 821,31 euro in januari 2024 en het sociaal tarief voor aardgas neemt toe van 833,92 euro tot 913,65 euro (Bron: CREG, boordtabel⁸)

Armoede en maatschappelijke integratie

Armoede

In België is het risico op armoede of sociale uitsluiting (AROPE) overwegend stabiel gebleven op basis van de EU-SILC 2023 ten opzichte van EU-SILC 2022. Dat blijkt uit de nieuwe SILC-cijfers die Statbel⁹ begin februari publiceerde. In de EU-SILC 2022 bedroeg de AROPE namelijk 18,7% tegenover 18,6% in de EU-SILC 2023. Deze recente stabilisatie van het AROPE is enerzijds toe te schrijven aan een daling van het monetair armoederisico (AROP) en een daling van het aandeel (quasi) jobloze huishouden (QJH), beide met ongeveer 1 procentpunt. Anderzijds neemt de ernstige sociale en materiële deprivatie (SMSD) licht toe in EU-SILC 2023 ten opzichte van de EU-SILC 2022 maar blijft onder het niveau van EU-SILC 2019 (zie grafiek 3).

Grafiek 3. Evolutie van de AROPE, AROP, SMSD en QJH, EU-SILC2019-EU-SILC2023, België, in %

Bron: EU-SILC, Statbel

⁸ Boordtabel | CREG : Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas

⁹ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting>

Maatschappelijke Integratie

Op basis van voorlopige cijfers kunnen we inschatten dat er in december 2023 ongeveer 161.700 begunstigden waren van een **leefloon**. Dit is een stijging met toch wel 4,7 procentpunten ten opzichte van dezelfde maand een jaar eerder (154.300). Het is bovendien het hoogste niveau dat ooit werd bereikt in een maand december.

Het aantal begunstigden van een **equivalent leefloon** kunnen we schatten, in december 2023, op ongeveer 32.200 begunstigden (t.o.v. 31.500 een jaar eerder). Dit aantal was lange tijd stabiel rond de 11.000 begunstigden. Met de uitbraak van de oorlog in Oekraïne steeg dit aantal naar geschat iets meer dan 30.000 begunstigden. Dit cijfer is stabiel. Het is zo dat *onthemden uit Oekraïne* geen recht hebben op een leefloon, maar wel op een equivalent leefloon. Van deze ongeveer 31.800 begunstigden van een equivalent leefloon zijn er zowat 17.000 met status K, wat betekent onthemden omwille van de oorlog in Oekraïne. Dit cijfer is dalend, en was bij aanvang van het jaar 2023 gelijk aan ongeveer 20.300.

Arbeidsongeschiktheid en invaliditeit

Er is een nieuwe update van gegevens omtrent **arbeidsongeschiktheid** tot juli 2023. Hieruit blijkt dat in januari 2022 het aantal getuigschriften 'aanvang arbeidsongeschiktheid' piekte zowel voor loontrekkenden (62.242) als zelfstandigen (6.686). Daarna lijken de cijfers zich te normaliseren voor de werknemers in lijn met de tendensen in 2019. Het aantal getuigschriften 'aanvang arbeidsongeschiktheid' onder zelfstandigen blijft in 2022 en (voorlopig) in 2023 wel op een globaal hoger niveau dan in 2019.

In de eerste maanden van 2022 was het aantal personen die arbeidsongeschikt werden omwille van **corona** relatief hoog, als gevolg van de vijfde coronagolf, dit zowel bij zelfstandigen maar voornamelijk onder werknemers. Daarna neemt dit aandeel geleidelijk af. In 2023 is dit aandeel zeer beperkt.

De meest recente, nieuwe cijfers omtrent **invaliditeit** beschikbaar gesteld door het RIZIV gaan tot juni 2022. Op 30 juni 2022 waren er in totaal 463.757 invaliden¹⁰ onder de werknemers en 29.786 invaliden onder de zelfstandigen. Tussen januari en juni 2022 steeg het aantal invaliden met 1,2% onder de werknemers en met 1,1% onder de zelfstandigen.

¹⁰ Vanaf het moment dat een gerechtigde een arbeidsongeschiktheid bereikt van 1 jaar en 1 dag, treedt hij in invaliditeit